

Subject Area
Education Management

Year: 2022
Vol: 8 Issue: 104
PP: 3955-3962

Arrival
04 October 2022
Published

30 November 2022
Article ID Number
64862

Article Serial Number
32

Doi Number
<http://dx.doi.org/10.29228/ssj.64862>

How to Cite This Article
Akin, M. Z., Altay, M.,
Ortaç, M., Sürme, K. &
Ortaç, Y. (2022). "Sınıf
Öğretmenlerinin Suriyeli
Öğrencilerin Okula
Uyumunda Yaşadıkları
Sorunlara İlişkin Görüşleri"
International Social
Sciences Studies Journal, (e-
ISSN:2587-1587) Vol:8,
Issue:104; pp:3955-3962

Social Sciences Studies Journal
is licensed under a Creative
Commons Attribution-
NonCommercial 4.0
International License.

Sınıf Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrencilerin Okula Uyumunda Yaşadıkları Sorunlara İlişkin Görüşleri

Opinions of Class Teachers on the Problems That Syrian Students Experience in Adaptation to School

Mehmet Zaman Akin¹ Mehmet Altay² İrfan Ortaç³ Kemal Sürme⁴ Yılmaz Ortaç⁵

¹ Öğretmen., MEB, Batman, Türkiye

^{2,3-5} Okul Müdürü., MEB, Batman, Türkiye

⁴ Müdür Yardımcısı., MEB, Batman, Türkiye

ÖZET

Bu çalışmanın temel amacı Türkiye’de eğitim gören Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunları ve bu sorunların çözümüne ilişkin önerileri sınıf öğretmenlerinin bakış açısıyla incelemektedir. Fenomenolojik model kapsamında yürütülen çalışmada araştırmacılar tarafından literatür bulgularına ve alan uzmanlarının görüşlerine dayalı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış ve görüşme formu Batman il merkezindeki farklı okullarda görev yapan 15 sınıf öğretmenine uygulanmıştır. Katılımcı gruptan elde edilen verilerin çözümlemesinde ise MAXQDA 20 programı kullanılmıştır. Araştırmanın sonunda Suriyeli göçmen öğrencilerin dil sorunları, davranış sorunları, akademik sorunları ve ekonomik sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, Suriye, Okula Uyum, Sınıf Öğretmeni

ABSTRACT

The main purpose of this study is to examine the problems experienced by Syrian students studying in Turkey in the process of adaptation to school and the suggestions for the solution of these problems from the perspective of classroom teachers. In the study carried out within the scope of the phenomenological model, a semi-structured interview form was prepared by the researchers based on the literature findings and the opinions of the field experts, and the interview form was applied to 15 primary school teachers working in different schools in the city center of Batman. The MAXQDA 20 program was used to analyze the data obtained from the participant group. At the end of the study, it was determined that Syrian immigrant students had language problems, behavioral problems, academic problems and economic problems.

Keywords: Migration, Syria, School Adjustment, Class Teacher

1. GİRİŞ

İnsan ve doğa varlığı anlamlandırmanın iki unsurudur (Gültekin, 2022a). Ancak üst bilişsel süreçlere sahip olması nedeniyle bu anlamlandırma süreci ancak insan tarafından gerçekleştirilir (Gültekin, 2021, Gültekin, 2022b). Bu anlamda hem kendisini hem de kendisi dışındaki herşeyi anlamlandırmayı başarabilen insanoğlu tarih boyunca ekonomik sorunlar, zorlu yaşam koşulları, savaş ve yaşadıkları ülkenin siyasi yapısındaki değişiklikler nedeniyle göç etmek zorunda kalmışlardır (Uzun ve Bütün, 2016). Özellikle bu savaşların sonucunda; yaşam alanlarından göç ettirilen, aç kalan, çocuk, genç, yaşlı ve hasta demeden kabul edilemez yoksulluk koşullarında yaşayan insanlar vardır (Alkayış, 2020). Dünyanın 21. yüzyılda yaşadığı en büyük göç hareketlerinden birisi Suriye’den gerçekleşmiş ve bu göç hareketliliği günümüzde de devam etmektedir. Suriye rejimine karşı 2011 yılında başlayan ayaklanmalar sonucunda ülkede yaşanan iç savaşın etkisiyle milyonlarca insan başka ülkelere sığınmak durumunda kalmıştır. Birleşmiş Milletler Mülteci Örgütü verilerine göre Suriyelilerin yoğun olarak sığındıkları ülkelere birisi Türkiye’dir (UNHCR, 2020). Türkiye de izlediği açık kapı politikasıyla Suriyeli göçmenleri geçici koruma statüsünde ağırlamıştır. Göç idaresinin güncel verilerine göre Türkiye’de geçici koruma kapsamında bulunan Suriyeli göçmen sayısı 3.652.234’tür. Suriyeli göçmenler İstanbul, Gaziantep, Şanlıurfa, Hatay, Adana, Mersin, Bursa ve İzmir gibi illerde yoğun şekilde yaşamaktadır (<https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>).

Göçmenler daha iyi yaşam umuduyla başka ülkelere göç etse de çoğu zaman göç etmeye yol açan faktörler göç edilen yerde de sürmekte işsizlik, yoksulluk ve çeşitli sağlık sorunları göç eden kişilerin yeni yaşam alanında da devam etmektedir. Yaşanan bu olumsuzluklar aile içerisinde en çok çocukları etkilemektedir (Güngör, 2013). Göçmen çocukların karşılaştıkları sorunlardan biri de eğitimlerine ara verilmesi (Alabay ve Ersal, 2020) göç ettikleri yerde okula uyum sağlamasıdır. Göçmen çocuklar açısından yaşadıkları yeni dünya genellikle güvensiz ve yabancı olabilmektedir. Bu bağlamda okul çocukların yaşamla bağlantı kurmalarını sağlama rolünü üstlenmektedir. Göçmen çocuklar için eğitim ortamı, göç ettikleri ülkedeki yaşlıları için olduğu kadar kritiktir; ancak göçmen çocukların eğitim gibi temel hak ve özgürlüklere erişimleri zordur (Ferris ve Winthrop, 2010). Eğitime erişim eksikliği veya göç edilen yerde konuşulan dilin bilinmemesi, bu doğal koşullara uyum sağlamada ciddi güçlükler

neden olmaktadır (Değirmenci vd., 2021). Bu durum çeşitli araştırma bulgularıyla da ortaya konulmuştur. Burada yapılması gereken, doğru ilkelerin tespit edilmesi ve çocukların bunu anlayarak kabul etmesine yardımcı olmaktır (Alkayış, 2018). Literatürde göçmen çocukların ve ailelerinin göç ettikleri ülkedeki eğitim hayatını tanımlamayı, yaşadıkları sorunları tespit etmeyi ve buna ilişkin çözüm önerilerini geliştirmeyi amaçlayan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Bircan ve Sunata (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmada Türkiye'de bulunan Suriyeli öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun temel eğitime erişmede sorunlarla karşılaştıkları ve çocukların finansal yetersizliklerden ötürü eğitim hayatına devam edemedikleri belirlenmiştir. Şeker ve Sirkeci (2015) ise Van ili örneğinde gerçekleştirdikleri çalışmalarında öğretmenlerle görüşmeler yapmış ve göçmen çocukların yaşadıkları sorunları rapor etmişlerdir. Araştırmanın sonunda çocukların Türkçeyi bilmemesinin bununla ilişkili olarak akranlarıyla iletişim güçlükleri yaşamalarının okula uyum sürecini de önemli bir problem olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin görüşlerinin incelendiği başka bir araştırmada da bu sonuçlara benzer bulgular elde edilmiş ve göçmen öğrencilerin eğitim sürecinde yaşadıkları temel sorunun kültürel ve dil farklılıkları olduğu bunun yanında öğrencilerin yeterince desteklenmedikleri belirlenmiştir (Erdem, 2017). Yiğit ve arkadaşları (2021) ise Türkiye'de bulunan Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecine ilişkin öğretmenlerin, okul yöneticilerinin ve öğrencilerin görüşlerini incelemişlerdir. Araştırmanın sonunda öğrencilerin dil bariyerinden dolayı öğretmenlerle ve akranları ile iletişim kuramadıkları ve bu durumun öğrencilerin okula uyum sürecini olumsuz açıdan etkilediği tespit edilmiştir. Literatür bulguları bir arada değerlendirildiğinde Suriyeli göçmen çocukların okula uyum sürecinde çeşitli sorunlarla karşı karşıya kaldıkları görülmektedir. Bu sorunların en yakın takipçisi ise öğretmenlerdir. Bu nedenle bu araştırma Türkiye'de eğitim gören Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunları sınıf öğretmenlerinin bakış açısıyla ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki soruların yanıtları aranmaktadır.

- ✓ Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?
- ✓ Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin sınıf öğretmenlerinin önerileri nelerdir?

Suriyeli göçmen çocukların okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunları ortaya koymaya yönelik birçok araştırma yapılsa ve bu sorunların çözümüne ilişkin politikalar geliştirilse de hala bu konuda yaşanan sorunların birçoğu devam etmektedir. Bu noktada bu konunun farklı yönleri ile yeniden ele alınması ve araştırılması gerekliliği bu çalışmanın önemini ortaya koymaktadır. Diğer taraftan öğretmenlerin Suriyeli göçmen çocukların okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunları ortaya koymak sorunların çözümü adına en önemli sorumluluğu alan öğretmenlere katkı sunacaktır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada sınıf öğretmenlerinin Türkiye'de öğrenim gören Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde karşılaştıkları sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemek için fenomenolojik araştırma modeli kullanılmıştır. Fenomenolojik model bildiğimiz, ancak ayrıntılı ve derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız fenomenlere odaklanır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Fenomenolojik araştırma, insanların deneyimlediklerini nasıl tanımladıklarına ve bunu nasıl deneyimlediklerine odaklanır (Patton, 2014). Bu araştırmada da Suriyeli göçmen çocukların okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunları en yakından deneyimleyen sınıf öğretmenlerinin Türkiye'de eğitim gören Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunlar hakkında görüşlerinin incelenecek olması çalışmayı fenomenolojik modele yönlendirmiştir.

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu batman il merkezindeki farklı ilköğretim kurumlarında görev yapan 15 sınıf öğretmenidir. Çalışma grubunun demografik dağılımı tablo 1'de gösterilmektedir.

Tablo 1. Çalışma Grubunun Demografik Dağılımı

Demografik Değişken	Kategori	f
Cinsiyet	Kadın	10
	Erkek	5
Yaş	20-30	7
	31-40	5
	41-50	2
Eğitim	Lisans	9
	Yüksek Lisans	4
	Doktora	2

Çalışma grubunun demografik dağılımına bakıldığında 10 katılımcı kadın ve 5 katılımcı erkektir. 7 katılımcı 20-30,5 katılımcı 31-40 ve 2 katılımcı 41-50 yaş aralığındadır. Eğitim durumu açısından bakıldığında 9 katılımcı lisans, 4 katılımcı yüksek lisans ve 2 katılımcı doktora düzeyinde eğitim görmüştür.

2.3. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla açık uçlu soruların yer aldığı yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu literatür bulgularına ve alan uzmanlarının görüşlerine dayalı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde çalışma grubunun demografik bilgilerini belirlemeye yönelik sorular yer alırken ikinci bölümde Suriyeli göçmen öğrencilerinin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunları belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Görüşme formunun uygulanmasında yüz yüze görüşme tekniği kullanılmıştır. Görüşmeler katılımcıların izniyle ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş ve daha sonra metin belgesine dönüştürülmüştür. Metin belgesine dönüştürülen görüşme içeriklerinin sistematik analizi MAXQDA 20 programı kullanılarak analiz edilmiştir. İlk olarak veriler kodlanmıştır. Bu işlem için veriler birkaç defa okunmuş ve tekrar kodlama yapılmıştır. Verilerin analizi sırasında katılımcılar için (K) kısaltması kullanılmıştır.

3. BULGULAR

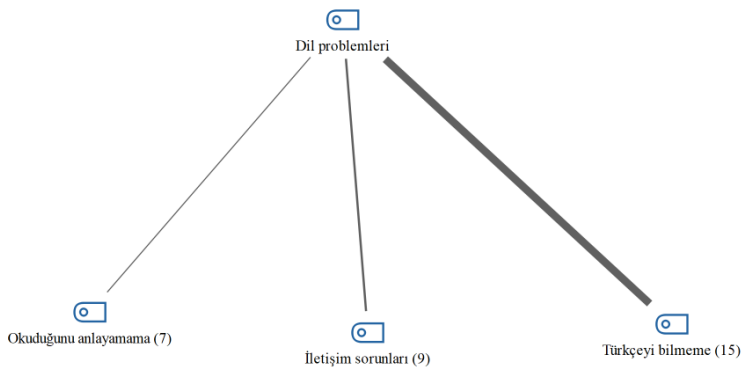
Çalışmanın bu bölümünde elde edilen nitel verilerin analizi sonucunda ulaşılan bulgular sunulmakta ve bulgular araştırmanın alt problemleri doğrultusunda yorumlanmaktadır.

3.1. Suriyeli Öğrencilerin Okula Uyum Sürecinde Yaşadıkları Sorunlar

Çalışmanın ilk alt problemi kapsamında Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunlara ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenmektedir. Öğretmenlerin görüşlerinden hareketle oluşturulan öğrencilerin yaşadıkları sorunlar 3 temada toplanmıştır. Bunlar;

- ✓ Dil sorunları
- ✓ Davranış sorunları
- ✓ Akademik sorunlar
- ✓ Ekonomik sorunlar

Şekil 1'de sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları dil sorunlarına ilişkin görüşlerinden hareketle oluşturulan kodlar gösterilmektedir.

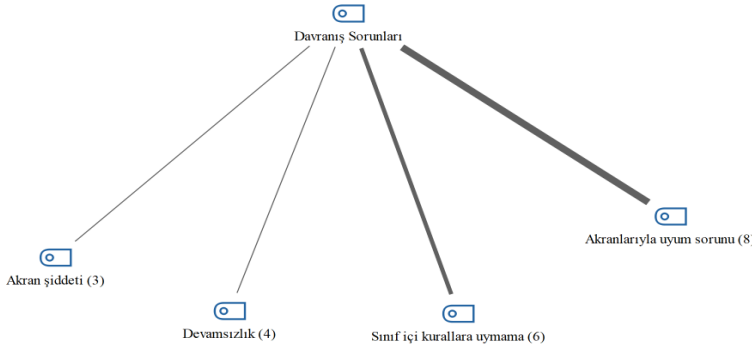
Şekil 1. Suriyeli Öğrencilerin Yaşadıkları Dil Problemleri

Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları dil sorunlarına ilişkin görüşleri üç kod üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler Suriyeli göçmen öğrencilerin Türkçeyi bilmeme (n=15), iletişim sorunları (n=9) ve okuduğunu anlamama (n=7) gibi dil sorunlarıyla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bununla ilişkili öğretmen görüşleri aşağıda sunulmaktadır:

- ✓ “Öğrencilerin yaşadıkları en temel sorun ve belki de diğer sorunların temel kaynağı Türkçeyi bilmemeleridir.” (K2)
- ✓ “Öğrenciler Türkçeyi bilmedikleri için hem diğer öğrencilerle iletişim sorunu yaşıyorlar hem de derste anlatılan konuları tam olarak anlayamıyorlar.” (K9)

- ✓ “Maalesef çocuklar Türkçeyi bilmeden okula geliyor, bunun için bizimle ve diğer çocuklarla iletişim kurmakta sorunlar yaşıyor aynı zamanda ders kitabında yazılanları ve bizim anlattıklarımızı tam olarak anlayamıyor.” (K13)

Şekil 2’de sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları davranış sorunlarına ilişki görüşlerinden hareketle oluşturulan kodlar gösterilmektedir.

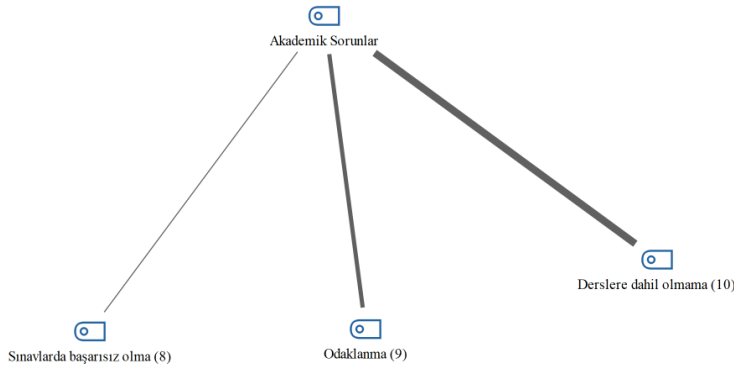

Şekil 2. Suriyeli Öğrencilerin Yaşadıkları Davranış Problemleri

Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları davranış sorunlarına ilişkin görüşleri dört kod üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler Suriyeli göçmen öğrencilerin akranlarıyla uyum sorunu (n=8), sınıf içi kurallara uymama (n=6), devamsızlık (n=4) ve akran şiddeti (n=3) gibi davranış sorunlarıyla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bununla ilişkili öğretmen görüşleri aşağıda sunulmaktadır:

- ✓ “Öğrencilerde çok sık devamsızlık sorunları oluyor. Çocuklar bazen geliyor bazen gelmiyor.bu tarz problemleri çok yaşıyoruz.” (K2)
- ✓ “Bu ortama ve kültüre yabancı oldukları için akranlarıyla iletişim kurmakta sorunlar yaşıyorlar. Bazen çocuklar yabancı öğrencileri yanına almak istemiyor onları dışlayabiliyor.” (K4)
- ✓ “Sınıf içerisinde arkadaşlarıyla uyum sorunları yaşıyorlar bazen de birbirlerine karşı fiziksel veya sözel şiddet uygulayabiliyorlar.” (K6)
- ✓ “Sınıf içi disiplin kurallarına uymakta sorunlar yaşıyorlar Bunun da sebebi birbirimizi tam anlayamıyor olmamızdır. Hatta bazen sınıf değişikliği ve okul değişikliği gibi yöntemlere başvurmak durumunda kalıyoruz.” (K12)

Şekil 3’te sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları akademik sorunlarına ilişki görüşlerinden hareketle oluşturulan kodlar gösterilmektedir.

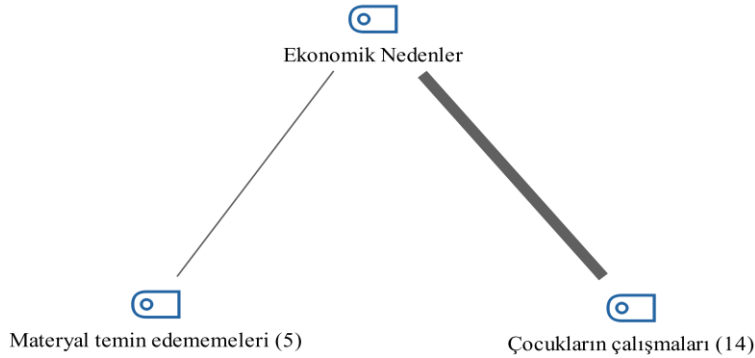
Şekil 3. Suriyeli Öğrencilerin Yaşadıkları Akademik Problemler

Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları akademik sorunlarına ilişkin görüşleri üç kod üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler Suriyeli göçmen öğrencilerin derslere dahil olmama (n=10), odaklanma (n=9) ve sınavlarda başarısız olma (n=8) gibi akademik sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bununla ilişkili öğretmen görüşleri aşağıda sunulmaktadır:

- ✓ “Öğrenciler derse katılmadıkları için dersi tam olarak anlayamıyorlar. Bence en önemli sorun bu. Bunun dışında Suriye’de uygulanan eğitim müfredatı ile buradaki müfredat arasında farklılık olduğu için de bocalama yaşayabiliyorlar.” (K3)
- ✓ “Bizim kullandığımız terimleri bilmedikleri için derse tam olarak odaklanamıyorlar odaklanamadıkları için de derse katılmıyorlar.” (K5)

- ✓ “Öğrenciler dersi anlamakta zorlandıkları için derse katılım sağlayamıyorlar bu durumda sınavlarda başarısız oluyorlar. Biz de öğrencilere sözlü sınav veya yazılı sınav yapmak zorunda kalıyoruz.” (K11)

Şekil 4’te sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları ekonomik sorunlarına ilişkin görüşlerinden hareketle oluşturulan kodlar gösterilmektedir.

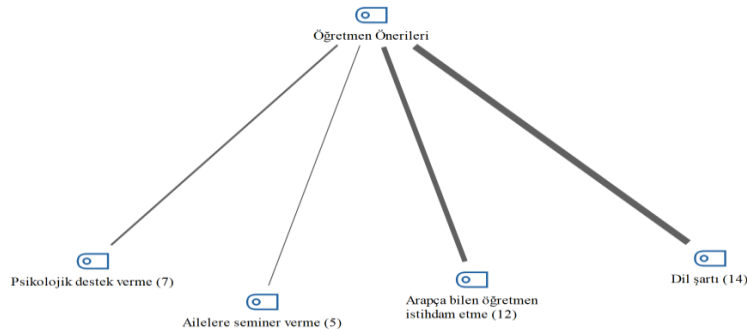
Şekil 4. Suriyeli Öğrencilerin Yaşadıkları Ekonomik Problemler

Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları ekonomik sorunlarına ilişkin görüşleri iki kod üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler Suriyeli göçmen öğrencilerin ders dışında çalışma (n=14) ve materyal temin ememe (n=5)) gibi ekonomik sorunlarla karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Bununla ilişkili öğretmen görüşleri aşağıda sunulmaktadır:

- ✓ “Maalesef öğrencilerimizin birçoğunun ailesinin ekonomik durumu çok kötü, bu nedenle çocuklar ders dışında sanayide veya bir esnafın yanında çalışmak durumunda kalıyorlar. Bu durum çocukların okula uyumunu zorlaştırıyor.” (K9)
- ✓ “Suriyeli öğrencilerimizin büyük çoğunluğu ekonomik durumu kötü aile ortamında yaşıyorlar. Bu nedenle bazen materyal temin etme konusunda zorluk yaşıyorlar.” (K15)

3.2. Suriyeli Öğrencilerin Okula Uyum Sürecinde Yaşadıkları Sorunların Çözümüne İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Önerileri

Çalışmanın ikinci alt problemi kapsamında Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin sınıf öğretmenlerinin önerileri incelenmiştir. Öğretmenlerin Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin öneriler şekil 5’te sunulmaktadır.

Şekil 5. Suriyeli Öğrencilerin Okula Uyum Sürecinde Yaşadıkları Sorunların Çözümüne İlişkin Öğretmen Önerileri

Sınıf öğretmenlerinin Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin önerileri dört kod üzerinden sunulmuştur. Buna göre öğretmenler Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin olarak dil şartı (n=14), Arapça bilen öğretmen istihdam etme (n=12), ailelere seminer verme (n=5) ve öğrencilere psikolojik destek verme (n=7) gibi öneriler getirmişlerdir. Öğretmenlerin bununla ilişkili görüşlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

- ✓ “Tüm eğitim kademelerinde Suriyeli öğrencilere Okula başlamadan önce dil öğretilmeli. Çünkü eğitim sürecinde yaşanan sorunların önemli bir bölümünün temel kaynağı dil bilmemeden kaynaklanıyor.” (K4)
- ✓ “Özellikle Suriyeli göçmen çocukların yoğun olarak bulunduğu bölgelerde Arapça bilen öğretmen istihdam edilmesi gerekiyor.” (K9)

- ✓ “Ailelere yönelik çeşitli eğitim seminerlerinin verilmesi Bu anlamda çocukların yaşadıkları Sorunların çözümü için önemli olabilir.” (K11)
- ✓ “Çocuklar çeşitli nedenlerle kendilerini dışlamış hissettiklerinde bir takım psikolojik sorunlarla karşı karşıya kalabiliyorlar. Bunun için çocuklara Psikolojik destek verilmesi oldukça önemlidir.” (K13)

4. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada Türkiye’de eğitim gören Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunlar ve bu sorunların çözümüne ilişkin öneriler sınıf öğretmenlerinin bakış açısıyla incelenmektedir. Bu bölümde elde edilen nitel bulgular mevcut literatür verileriyle karşılaştırılmaktadır. Çalışmanın birinci alt problemi kapsamında Suriyeli göçmen öğrencilerin yaşadıkları uyum sorunlarına ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri incelenmiş ve öğretmen görüşlerinden hareketle Suriyeli göçmen öğrencilerin dil sorunları, davranış sorunları, akademik sorunları ve ekonomik sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir. Öğrencilerin yaşadıkları dil sorunlarının Türkçeyi bilmeme ve bundan kaynaklı olarak iletişim sorunları ve okuduğunu anlamama olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç mevcut literatür bulgularıyla da örtüşmektedir. Dil bariyeri literatürde birçok araştırmacı tarafından göçmen çocukların okula uyum sürecinin en temel sorunu olarak ortaya konulmuştur (Alpaslan, 2019; Aykırı, 2017; Bircan ve Sunata, 2015; Değirmenci vd., 2021; Şeker ve Sirkeci, 2015; Yiğit ve arkadaşları, 2021).

Çalışmada Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları davranış problemleri akranlarıyla uyum sorunu, sınıf içi kurallara uymama, devamsızlık ve akran şiddeti olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlarla paralel şekilde Alpaslan (2019) tarafından gerçekleştirilen çalışmada da öğretmenlerin Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde sınıf içi kurallara uymama, kurallara aykırı davranışlar sergileme ve devamsızlık yapma gibi sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Kılıç ve Gökçe (2018) tarafından gerçekleştirilen çalışmanın sonuçlarında göre Suriyeli öğrencilerin özellikle eğitimleri sırasında dil sorunu yaşadıkları tespit edilmiştir. Günlük yaşamlarını yönetebilecek düzeyde Türkçe bilgisine sahip oldukları, ancak akademik olarak bu bilgilerin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Bu sonuçlar araştırmamız bulgularıyla da örtüşmektedir. Bu sonuçları destekler nitelikte İmamoğlu ve Çalışkan (2017) tarafından yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim sürecine ilişkin ilkökul öğretmenlerinin görüşlerinin incelendiği çalışmada öğrencilerin sıklıkla disiplin dışı davranışlar sergiledikleri sonucuna ulaşılmıştır. Demir ve arkadaşları (2020) tarafından gerçekleştirilen başka bir araştırmada ise Suriyeli göçmen öğrencilerin okulda saldırganlık ve şiddet gibi davranışlar sergiledikleri tespit edilmiştir.

Çalışmada Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde derslere dahil olmama, odaklanamama ve sınavlarda başarısız olma gibi akademik sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu sonuç da literatür bulgularıyla örtüşmektedir. Öğretmen görüşlerine dayalı olarak yürütülen mevcut araştırmalar incelendiğinde öğretmenlerin Suriyeli göçmen öğrencilerin derslere odaklanmama ve derse katılmama gibi sorunlara karşılaştıkları görülmektedir (Alpaslan, 2019; Aykırı, 2017; Uzun ve Bütün, 2016).

Çalışmada Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinde ders dışında iş yerinde çalışma ve materyal temin ememe gibi ekonomik sorunlarla karşılaştıkları belirlenmiştir. Sezgin ve Yolcu’ya (2016) göre Suriyeli mülteciler yaşadıkları ülkede sahip oldukları bütün varlıkları ve mesleklerini geride bırakarak ülkelerini terk etmek zorunda kaldıkları için bu durum göç sonrası birçok göçmen ailenin ekonomik koşullarında köklü değişikliklere neden olmuştur. Güçer ve arkadaşları (2013) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçları da araştırmamız bulgularıyla örtüşmektedir. Söz konusu araştırmada Suriyeli göçmen öğrencilerin bütün devlet okullarına ücretsiz erişim imkânına sahip oldukları ancak ekonomik zorluklar yaşamaları nedeniyle okula başlayamadıkları ve devam sorunları yaşadıkları belirlenmiştir. Araştırmamız bulgularıyla tutarlı olarak Bircan ve Sunata (2015) tarafından gerçekleştirilen araştırmada da Türkiye’de bulunan Suriyeli öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun temel eğitime erişimde sorunlarla karşılaştıkları ve çocukların finansal yetersizliklerden ötürü eğitim hayatına devam edemedikleri belirlenmiştir.

Çalışmanın ikinci alt problemi kapsamında Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin sınıf öğretmenlerinin önerileri incelenmiş ve öğretmenlerin Suriyeli öğrencilerin okula uyum sürecinde yaşadıkları sorunların çözümüne ilişkin olarak dil şartı, Arapça bilen öğretmen istihdam etme, ailelere seminer verme ve öğrencilere psikolojik destek verme gibi öneriler getirdikleri belirlenmiştir. Bu sonucu destekler nitelikteki Bal ve arkadaşları (2021) tarafından gerçekleştirilen çalışmada öğretmenler Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyumuna yönelik olarak dil eğitimini ön koşul olması, Arapça bilen öğretmenlerin istihdam edilmesi, ailelere eğitim seminerlerinin verilmesi, Psikolojik destek sunulması ve öğrencilerin ayrı sınıflarda eğitim görmesi gibi öneriler getirmişlerdir.

Araştırma sonuçları bir arada değerlendirildiğinde Suriyeli göçmen öğrencilerin okula uyum süreçlerinin onların Türkçe bilme yeterliliklerinden etkilendiği görülmüştür. Bu sonuçtan hareketle öğrencilere yönelik Türkçe dil

kurslarının verilmesi veya temel eğitime başlamadan önce bir yıl hazırlık dil eğitimine tabi tutulmaları önerilmektedir. Ayrıca göçmen öğrencilerin okula uyum sürecinin önemli bir sorunu olarak ortaya çıkan ucuz iş gücü ve çocuk işçiliği gibi durumların önüne geçebilmek amacıyla ulusal düzeyde yasal düzenlemelerin yapılması gerekmektedir. Araştırma sonuçlarının genellenebilir olması için daha fazla katılımcının dâhil edildiği nicel araştırmaların yapılması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

1. Alabay, E., & Ersal, H. (2020). Sınıflarında Farklı Kültürden Çocuk Olan Okul Öncesi Öğretmenlerinin Uyguladıkları Eğitim Programına İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4(1), 107-134.
2. Alkayış, A. (2018). “Aydınlanmacı eğitim ve insan hakları çerçevesinde eğitim ve dünya barışı düşüncesi”. *Metafizika*, 1(3), 87-114.
3. Alkayış, A. (2020). *Çağdaş Sorunlar Karşısında İnsan ve Eğitim*. Ankara: Astana Yayınları.
4. Alpaslan, S. (2019). *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Suriyeli Öğrenciler Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
5. Aykırı, K. (2017). Sınıf Öğretmenlerinin Sınıflarındaki Suriyeli Öğrencilerin Eğitim Durumlarına İlişkin Görüşleri. *Turkish Journal of Primary Education*, 2, s. 44-56.
6. Bal, A., Cavkaytar, A., Artar, T. M., & Uluyol, M. (2021). Suriyeli Mülteci Öğrencilerin Eğitim Yaşantılarının İncelenmesi. *Milli Eğitim*, 50(1), 195-219.
7. Bircan, T., & Sunata, U. (2015). Educational assessment of Syrian refugees in Turkey. *Migration Letters*, 12(3), 226-237.
8. Değirmenci, G. Y., Somer, B., Demircioğlu, H., & Gençoğlu, C. (2021). Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Çocukların Eğitim Sürecine Katılım ve Uyumlarına Yönelik Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 50(1), 281-308.
9. Demir, B. N., Özdemir, S., & Akif, K. Ö. S. E. (2020). İlköğretim Kademesine Suriyeli Öğrencilerin Katılması İle Oluşan Disiplin Sorunları Hakkında Yönetici Görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (54), 311-335.
10. Erdem, C. (2017). Sınıfında mülteci öğrenci bulunan sınıf öğretmenlerinin yaşadıkları öğretimsel sorunlar ve çözüme dair önerileri. *Medeniyet Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 26-42.
11. Ferris, E., & Winthrop, R. (2010). *Education and displacement: Assessing conditions for refugees and internally displaced persons affected by conflict*. Background paper for the EFA Global Monitoring Report 2011. The hidden crisis: Armed conflict and education.
12. Gültekin, A. (2021). Transhümanizm bağlamında yapay zekâ tanrıya bir başkaldırı mıdır?, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, S. 28, 1-16.
13. Gültekin, A. (2022a). Zihin felsefesinde zihin kavramının serencamı: Antik Yunandan günümüze ruh kavramından zihin kavramına tarihsel perspektif. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(1), 17 - 32.
14. Gültekin, A. (2022b). Yapay zekâ felsefesinin kuantum temelleri, *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, Ağustos 2022, 5(2), 212-220
15. Güngör, M. (2013). Risk altındaki çocukların aile yapıları ve suça yönelimleri (Mersin ili örneği). *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 421-434.
16. <https://www.goc.gov.tr/gecici-koruma5638>, (Erişim Tarihi: 27.09.2022)
17. İmamoğlu, H. V., & Çalışkan, E. (2017). Yabancı uyruklu öğrencilerin devlet okullarında ilköğretimine dair öğretmen görüşleri: Sinop ili örneği. *Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(2), 529-546.
18. Kılıç, V. A., Gökçe, A., T. (2018). The problems of Syrian students in the basic education in Turkey. *European Journal of Social Sciences Education and Research*, 12(1), 215-227.
19. Patton, M. (2014). *Qualitative Research & Evaluation Methods*. SAGE Publications, Inc.

20. Seker, B.,& Sirkeci, I. (2015). Challengesforrefugeechildren at school in EasternTurkey. *Economics&Sociology*, 8(4), 122-133.
21. Sezgin, A. A.,& Yolcu, T. (2016). Göç ile Gelen Uluslararası Öğrencilerin Sosyal Uyum ve Toplumsal Kabul Süreci. *HUMANITAS-Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*. 4(7), 417-436.
22. Uzun, E. M.,& Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
23. Uzun, E. M.,& Bütün, E. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki Suriyeli sığınmacı çocukların karşılaştıkları sorunlar hakkında öğretmen görüşleri. *Uluslararası Erken Çocukluk Eğitimi Çalışmaları Dergisi*, 1(1), 72-83.
24. Yıldırım, A.,& Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
25. Yiğit, A., Şanlı, E., &Gokalp, M. (2021). Türkiye'deki Suriyeli öğrencilerin okula uyumlarına yönelik öğretmen, okul yöneticileri ve öğrencilerin görüşleri. *OndokuzMayisUniversityJournal of EducationFaculty*, 40(1), 471-496.